

Akwụkwọ Joel na Ụka Adventist Ụbọchị nke Asaa nke Laodisia — Nọmba Iri Abụọ na Abụọ

Jeff Pippenger

2026-01-02

Nọmba Iri Abụọ na Abụọ

Anyị nọ n'etiti ntụaka anọ banyere Izrel oge ochie, dika ọgbọ nke “agwọ ojọ” n'isiokwu gara aga. N'Ozioma Matiu, ma Jọn ma Jizos kpọrọ ndị Farisii na ndị Sadiusii ọgbọ nke agwọ ojọ. Jọn nọchiri anya mmalite nke usoro nnwale nke a na-amata mgbe o kuziri na Jizos, Onye ga-abia n'azụ ya, ga-asachapụ mbara ala nzocha Ya nke oma. Jizos gbakwunyere n'usoro nnwale Jọn site n'itinyekwa usoro ikpe, dika O zoro aka na eze nwanyị Shiba na Ninive. Ikpe na-eme n'ogbo nke anọ, otu otu n'ime ikpe ahụ na-egosikwa onwe ha dika agwọ, n'ihu na nna ha bu ekwensu. Jizos gbakwunyekwara okwu banyere ọgbọ nke anọ na-achọ ihe iriba ama, mgbe ihe iriba ama ahụ di n'ihu anya nke oma.

N'ime Matiu iri abụọ na atọ, e gosiputara “ahuhụ” ndi ahụ e kwuru megide ndi Farisii na ndi Sadiusii, ma a jikotakwa usoro nke nnwale na ikpe ozo na ọgbọ ikpeazu. Isi nke iri abụọ na abụọ na-akwadebe onodu maka ahuhụ ndi di n'isi nke iri abụọ na atọ.

Mgbe ndi Farisii zukoro onu, Jisos juru ha, si, Gini ka unu na-eche banyere Kraist? nwa onye ka o bu?

Ha na-asị ya, Nwa Devid.

O siri ha, Olee otu Devid, n'ime Mmuo, ji akpo ya Onyenwe anyi, na-asị, Onye-nwe-anyi gwara Onyenwe m, Nodu ala n'aka nri m, ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi ihe mgbakwasị ukwu gi? Ya mere, o buru na Devid akpo ya Onyenwe anyi, olee otu o ga-esi buru nwa ya?

O dighikwa onye obula puru iza ya otu okwu, o dighikwa onye obula nwara site n'ubochi ahụ gawa iju ya ajuju ozo. Matiu 22:41–46.

Mgbe e mechiri uzọ ahụ megide mmekorita o bula ozo, Jizos wee deputa ahuhu asato n'isi nke na-eso. N'amaokwu nke iri na atọ, ahuhu ahụ bu n'ihu imechi onu uzọ alaeze eluigwe. O bu site n'onu uzọ nke Eluigwe ka a na-awusa mmiri-ozuzo ikpeazu. Ahuhu asato ahụ gbasara ndi na-ekwuputa na ha na-emepe onu uzọ nke o dighi mmadu puru imepe, ma na-emechi onu uzọ nke o dighi mmadu puru imechi. N'ohu, e gosiri Nwanneanyi White ndi na-esoghi Kraist banye n'Ebe Kachasi Nso, ka ha na-eziga ekpere ha n'Ebe Nso efu, ebe Setan, na-eme onwe ya ka o bu Kraist, duru ha ka ha kwere na ihe niile di mma. Ha emepghachila Ebe Nso ahụ, ma mechie Ebe Kachasi Nso.

“Otutu na-elekwa anya n'uzo ndi Juu siri ju ma kpogide Kraist n'obe n'egwu di ukwu; ma ka ha na-agu akuko mmegbu ihere ahụ e mere Ya, ha na-eche na ha huru Ya n'anya, nakwa na ha agaraghi agonari Ya dika Pita mere, ma o bu kpogide Ya n'obe dika ndi Juu mere. Ma Chineke, onye na-agu obi mmadu niile, ewetala ihunanya ahụ ha kwuru na ha nwere n'ebe

Jizos nọ n'ọnwunwa. Eluigwe niile ji mmasị miri emi nke ukwu lelee otú e si nata ozi mmụọ-ozi mbụ ahụ. Ma otutu ndi na-ekwuputa na ha huru Jizos n'anya, ndi kwa na-awusa anya mmiri mgbe ha na-agu akuko banyere obe, jiri nleli kwuo ozi oma banyere obibia Ya. Kama inabata ozi ahụ n'onu, ha kwuputara na o bu aghugho. Ha kporo ndi huru mputa Ya n'anya asi, ma chupu ha n'ime uka. Ndi juru ozi mbu ahụ enweghi ike irite uru n'ozi nke abuo; otu aka ahukwa, ha eriteghikwa uru n'iti mkpu etiti abali ahụ, nke ga-akwadebe ha ka ha site n'okwukwe soro Jizos banye n'Ebe Kasị Nso nke ebe nso nke eluigwe. Site n'iju ozi abuo mbu ahụ, ha emeela ka nghota ha gbaa ochichiri nke ukwu, nke na ha enweghi ike ihu ihè obula n'ozi mmụọ-ozi nke ato, nke na-egosi uzọ na-abanye n'Ebe Kasị Nso. Ahuru m na dika ndi Juu kporidere Jizos n'obe, otu ahukwa ka uka aha nani kporidere ozi ndi a n'obe, ya mere ha enweghi omuma banyere uzọ na-abanye n'Ebe Kasị Nso, ha apughikwa irite uru n'ariri Jizos nọ n'ebe ahụ. Dika ndi Juu, ndi na-achu aja ha na-abaghi uru, ha na-ebulikwa ekpere ha na-abaghi uru n'ime ngalaba ahụ Jizos hapuru; ma Setan, ebe aghugho ahụ na-atọ ya uto, na-eyiri agwa okpukpe, ma na-eduba uche ndi a na-ekwuputa na ha bu Ndi Kraist n'ebe onwe ya nọ, na-eji ike ya, ihe iriba ama ya, na oru ebube ugha ya aru oru, iji kee ha nke oma n'onya ya." Early Writings, 258–261.

Amaokwu nke iri na anọ bu ahuhu n'ihiri iripia ulo ndi inyom di ha nwuru, na ekpere ogologo. Ahuhu nke amaokwu nke iri na ise bu n'ihiri ime ka ndi ha kporo banye n'okwukwe buru umu hel ugoro abuo kari ka ha onwe ha di. N'amaokwu nke iri na isii ruo iri abuo na abuo, ndi ajo omume na-anu iyi site n'ulo nso.

“Ndi a abughi okwu Nwanyị White, kama ha bu okwu nke Onyenwe anyi, ma onye-ozi Ya enyewo m ha ka m nye unu. Chineke na-akpoku unu ka unu ghara idizi aru oru n'uzo na-emegide Ya. E nyere otutu ntuziaka banyere ndi mmadu na-azoro na ha bu Ndi Kraist mgbe ha na-egosiputa agwa Setan, na-egbochi n'ime mmuo, n'okwu, na n'omume oganihu nke eziokwu, ma n'ezie na-eso uzọ ahụ Setan na-edu ha. N'ikpa nkume nke obi ha, ha ejidela ikike nke na-adighi n'uzo o bu bu buru nke ha, na nke ha ekwesighi iji ruo oru. Onye Ozizi ukwu ahụ na-ekwu, 'Aga m akwatu, akwatu, akwatu.' Ndi mmadu na-ekwu na Battle Creek, 'Ulo nso nke Onyenwe anyi, ulo nso nke Onyenwe anyi ka anyi bu,' ma ha na-eji oku nkiti. Obi ha adighi nro ma o bu nwayo n'okpuru amara Chineke.” Manuscript Releases, volume 13, 222.

N'amaokwu nke iri abuo na ato na nke iri abuo na anọ, ahuhu ahụ bu n'ihiri ileghara ikpe ziri ezi, ebere, na ikwesi ntukwasị obi anya. Amaokwu nke iri abuo na ise na nke iri abuo na isii bu banyere igba ugha nke ihicha mputa iko ahụ, ma o bughị ime ya.

“Anyi nwere aku a,' ka onyeozi ahụ gara n'ihu, 'n'ime ite ndi e ji aja kpuo, ka idi ukwu nke ike ahụ wee buru nke Chineke, o bughị nke anyi.' Chineke gaara ekwuputa eziokwu Ya site n'aka ndi mmuo ozi na-enweghi mmehie, ma nke a abughi atumatu Ya. O na-ahoro mmadu, umu mmadu ndi adighi ike gbara gburugburu, dika ngwaru n'ime mmezu nke nzube Ya. A na-etinye aku ahụ di oké onu ahia n'ime ite ndi e ji aja kpuo. Site n'aka mmadu ka a ga-ebunye ngozi Ya nye uwa. Site n'aka ha ka ebube Ya ga-enwu puta n'ime ochichiri nke mmehie.” Acts of the Apostles, 330.

Mgbe ahụ amaokwu nke iri abuo na asaa na nke iri abuo na asato na-akowaputa ndi ajo omume di ka ili a sūchara ocha, na-ejikota ya na Shebna nke Aisaja isi nke iri abuo na abuo, ebe Shebna

na-etu onu n'ili ebube o na-ewu, ma o gaghi aba n'ime ya ma oli, n'ihhi na Chineke ga-esi n'onu Ya tufuo ya n'ime ubi di anya. Ubi di anya ahụ ka e ji ili nke onye amuma ugha nke Betel nochite anya ya, onye duru onye amuma ahụ na-enupu isi ka e lie ya n'otu ili ahụ. Mgbe ahụ ahụhụ nke asato na-ekwu, si:

Ahụhụ ga-adiri unu, ndi odeakwukwo na ndi Farisii, ndi ihu abuo! n'ihhi na unu na-ewu ili ndi amuma, na-achokwa ebe a na-eli ndi ezi omume mma, Ma na-asị, O buru na anyi no n'ubochi ndi nna nna anyi, anyi agaghi eso ha keta okè n'obara ndi amuma. Ya mere unu bu ndi àmà megide onwe unu, na unu bu umu nke ndi ahụ gburu ndi amuma. Ya mere, mejuonu kwa ihe ndi nna unu turu.

Agwo unu, unu ogbo nke ajuala, kedu ka unu ga-esi gbanahu ikpe omuma nke oku mmuo?

Ya mere, lee, anam ezitere unu ndi amuma, na ndi maara ihe, na ndi odeakwukwo: ufodu n'ime ha ka unu ga-egbu ma kpogide n'obe; ufodu kwa n'ime ha ka unu ga-apia ihe n'ulo nzuko unu, ma kpagbuo ha site n'obodo ruo n'obodo: Ka obara ezi omume niile a wusiri n'elu uwa biakwasị unu, site n'obara nke Abel onye ezi omume ruo n'obara nke Zekaraja nwa Berakaja, onye unu gburu n'etiti ulo nsọ na ebe ichuaja.

N'ezie, asi m unu, Ihe ndi a niile ga-abia n'elu ogbo a. Matiu 23:29–36.

A na-ekpe agwo ndi ahụ, bu ndi bu ogbo nke ajuala, ikpe n'akuku Akwukwo Nso ahụ. N'akuku Akwukwo Nso ahụ, ikpe ahụ esighi n'igba-ama nke eze nwanyi Sheba na Ninevah dabere, kama o dabere n'obara Ebel ruo Zekaraja. A na-ekpe ogbo nke anọ, ndi bu ajuala, ikpe site n'aka ndi àmà abuo sitere n'akuko ihe mere eme di n'ezị nke Izrel oge ochie, na ndi àmà abuo sitere n'akuko ime ulo nke Izrel oge ochie. Luk isi nke ato bu nke ikpeazu n'ime ntuka anọ ahụ gbasara ajuala nke ogbo nke anọ na nke ikpeazu, o bukwa naani ihe kwekorọ na Matiu isi nke ato. Ntuka anọ nke na-egosi na n'oge ikpe ikpeazu nke ulo Chineke, n'oge ogbo nke anọ, otu otu ga-egosiputa agwa ha di ka umu nwoke na umu nwanyi nke Setan, ebe otu nke ozọ ga-egosiputa onwe ha di ka umu nwoke na umu nwanyi nke Chineke. Usoro nnwale ahụ nke na-amalite nkewa ahụ na-amalite mgbe onye ozi ahụ nke na-akwadebe uzọ nye Onye Ozi nke Ogbugba-ndu na-ebuli olu ya n'ozara.

N'akwa di nsọ nke Akwukwo Nso, aha abughi naani akara a na-akpo mmadu, kama ha bu amuma ndi a na-asi nwayo nwayo—abu nke abuo a na-abu n'okpuru elu akuko ihe mere eme, na-ekpughe obi mgbaputa. Mgbe a haziri nkowa putara n'aha umu sitere n'Adam ruo Noa ka ha buru otu nkwuputa, o na-emeputa ozi nke kwekorọ na akuko ihe mere eme nke usoro omumu ahụ na-anochi anya ya. Adam putara “mmadu,” Set putara “onye e hoputara.” Inosh putara “onye na-anwu anwu” (onye onwu na-achi), Kenan putara “mwute.” Site n'aka “otuto/ngozi nke Chineke” (Mahalalel), Eluigwe ga-“abia ala” (Jared). Eluigwe biara ala dika “onye e doro nye ma o bu onye e tere mmanu” (Enok), onye kposara ozi ikpe ahụ site n'aka nwa ya nwoke Metusela (“mgbe o nwuru, a ga-eziga ya”). Onwu ya ga-abu njedebe kachasi elu nke iwusa Mmuo Nso “n'ike,” nke Lamek na-anochi anya ya (ume), ka o jikotara na Metusela dika Mkpu Etiti Abali siri jikota na mmuo ozi nke abuo. Metusela bu mmuo ozi nke abuo, Lamek bukwa Mkpu Etiti Abali nke ruru njedebe ya na idei mmiri nke Noa.

Mgbe e mechara mee ya nkenke kariya, aha ndi ahụ na-ekwuputa, si: “E kenyere mmadu ibu onye na-anwu anwu, onye no n’okpuru iru uju na onwu, n’ihi Adam mbu; ma site n’igozi Chineke, Kraist doro Onwe Ya nsọ ka O bja n’ala, na-ekwusa ikpe site n’onwu Ya n’obe, nke e sochiri site n’iwusa Mmụọ Nsọ n’ike.”

Aha iri ndi a iri na-achikokota ozi-oma ahụ ka ha na-esokwa akuko ihe mere eme nke uwa site n’okike ruo n’mmiri ozuzo ikpeazu, na-eru n’oke ya na Obija nke Abuo. Ihe nnochianya a, nke e zoro n’ime aha ndi a, na-achota ihe kwekorọ na ya n’Akwukwo Mkpughe. Jenesis na-eweta usoro omumu alfa, ma 144,000 nke Mkpughe 7 na-eweta mmezu omega n’ime ndi foduru a kpuchiri akara.

Judah putara “otuto,” Reuben putara “lee, nwa nwoke,” Gad putara “chi oma/igwe agha,” Asher putara “obi uto/ngozi,” Naphtali putara “mgba.” Manasseh putara “ime ka e chefu,” Simeon putara “inu ihe,” Levi putara “ejikoro/arapara,” Issachar putara “ugwo oru,” Zebulun putara “nsopuru/obibi,” Joseph putara “mmba,” Benjamin putara “nwa nke aka nri.”

Ndi na-eso Odum nke ebo Juda bu umu Chineke, ndi a goziri site n’oganihu oma ka ha na-agafe usoro ule nke ilu ugu na Chineke dika Jekob mere. Site n’igba mgba a, echefuru mmehie ha n’usoro ido nsọ nke a na-emeputa site n’inu Okwu Chineke, nke n’aka nke ozo na-ejikota ha na Kraist n’ime mmekota ogbugba ndu. Ugwo oru ha bu ibiko n’nsopuru n’ebe Kraist no n’ocheeze Ya, ebe ha no odu n’ebe ndi di n’eluigwe di, ka Chineke na-eji ha amba alaeze Ya—na-akpokota nnukwu igwe mmadu ahụ ka ha si na Babilon puta dika umu aka nri Ya.

Umu nwoke isii Lia muru bu Ruben, Juda, Simeon, Liva, Isaka, na Zebulun. Ohu ya nwanyi, Zilpa, nke aha ya putara “ntakiri ntapu na-esi isi uto,” muru umu nwoke abuo—Gad na Asha. Umu nwoke abuo Rechel muru bu Josef na Benjamin. Bilha, ohu nwanyi Rechel, putara “onye ihere ma o bu onye ujo,” umu nwoke ya bu Dan na Naftali. N’amuma, usoro omumu a na-enye otutu ahiri a ga-atule. N’adighi ka alfa na ogbo iri ahụ di na Jenesis isi nke ise, omega nwere umu iri na abuo, ya na mgbanwe amuma puru iche nke ya. N’ime puku nari anọ na iri anọ na anọ ahụ, a kpoghi Dan aha, Manase dochikwara nwanne ya Efraim.

Usoro omumu alfa nke Jenesis kwekorọ na usoro omumu omega nke Mkpughe, n’ihi na Jenesis na-akowa oru nsọ nke Kraist n’ihe gbasara nzoputa, ebe Mkpughe na-akowa ndi ahụ bu ndi, n’ime mmezu omega nke amuma alfa ahụ, na-emezu n’uzo zuru oke nkwa ahụ n’onwe ya na amuma ahụ e debere n’amuma alfa ahụ.

Ndi oka mmuta okpukpe na-etinyekari ahiri abuo ndi a n’oru, ma o dighi mgbe ha ji echiche nke usoro “ahiri n’elu ahiri” mee ya. Umunna abuo nke omumu sitere na Genesis na Mkpughe na-enye ihe-ama abuo na Chineke na-ekwu okwu n’okwa nke abuo. Otu asusu bu ihe-ama e dere ede di ka e si deko ya, ma e nwekwara ahiri nke abuo n’ime ihe-ama ahụ nke e gosiputara n’okwa ihe nnochianya. Ndi oka mmuta okpukpe na-anokari naani n’ihe a na-ahụ n’elu gbasara ozi a na-ebuga site n’ihe aha ndi ahụ putara na Genesis na Mkpughe. Ha na-ele ihe ha huru anya dika ihe oheru nke na-ekwu kariya amamihe mmadu nke aka ha, dika e si gosi ya site n’ike ha ji idi nsọ n’ihu mmadu hu ihe atu n’ime ihe aha ndi ahụ putara. Ha anaghi ahụ ozi a kpoputara n’umu nwoke iri na abuo nke Ishmael. Ha anaghi ahụ nke oma usoro omumu Jisos di na Matiu na Luk. Ha anaghi ahụ

usoro omumụ nke ndị eze asaa ikpeazụ nke Juda, na ndị eze asaa ikpeazụ nke Izrel, ma ọ bụ ndị eze asaa mbụ nke Juda ma ọ bụ ndị eze asaa mbụ nke Izrel.

Mgbe m na-asị na ha anaghị ahụ, ihe m na-ekwu bụ na ọ bụrụ na i jụọ Google ma e nwere ozizi gbasara usoro omumụ ndị a, aziza ya bụ “ee,” banyere Adam ruo Noa n’Akwukwo Jenesis, na “ee” banyere otu narị puku na iri anọ na anọ. Ma ha ò na-etinye umụ iri ahụ sitere n’Abram n’orụ n’uzo a n’ime Jenesis iri na otu? Mba. Hà na-akowa usoro omumụ nke Ken na usoro omumụ nke Set? Ee, ma ha dị anya nke ukwu n’ezi ihe ọ pụtara, nke na ọ dị ka a ga-asị na ha nọ n’okwu ozo kpmkpam. O doro anya na ha na-ekwu maka usoro omumụ Kraist n’ime Matiu na Luk, ma ozokwa, ha na-apụ n’ezigbo akara nke ukwu. Gini mere nke ahụ ji dị mkpa, ka i na-ajụ? N’ihi na ebumnuche m bụ inye nchikota gbasara ahiri amuma ndị a nke usoro omumụ, ma achoro m ime ka o doo anya site ná mbido na m na-agbalị ichoputa mkpa ọ dị nke ogbo nke anọ dika ihe nochianya nke amuma Akwukwo Nso. Nchikota a banyere usoro omumụ ndị a ga-enyere aka n’ihe ahụ, ma ọ ga-abụ nleghara anya n’akuku onye ọ bụla, ma ọ bụrụ na ha echee na nchikota di mfe nke ihe ndi a ga-esote bụ naani ihe niile di na ya ighota banyere ahiri ndi a nke usoro omumụ.

Mgbe usoro omumụ sitere n’aka Adam ruo n’aka Noa gasiri, anyi na-ahụ ahiri abuo nke usoro omumụ n’isi nke anọ na nke ise nke Jenesis. Ahiri abuo ahụ ka a na-anochi anya ha site n’umụ Cain na umụ Seth. N’adighi ka usoro omumụ Adam ruo Noa nke nochiri anya umụ iri, ahiri Seth na Cain abuo ahụ na-akowaputa umụ asato n’otu n’otu. N’ihi nke a, a ghaghị ile ha anya dika oge abuo nke anọ-anọ. Seth na Cain bụ akara ogbugba-ndu, ma Cain na-anochi anya ndi ahụ ndi, n’Aisaja iri abuo na asato na iri abuo na itoolu, na-eme ogbugba ndu nke onwu, nke a ga-emebi mgbe ihe otiti na-eruju okè biara. Ha bụ ndi ahụ na-ewu ulo ha n’elu aja. Ndi ahụ na-ewu n’elu Nkume ahụ na-eme ogbugba ndu nke ndu, dika e si nochite ha anya na Pita Mbụ, isi nke abuo, dika ndi ahụ deturu ire na Onyenwe anyi di mma, ma buru “ogbo a hoputara.” “Otutu” na-ewu n’elu aja, ma “ole na ole” ka a hoputara.

Usoro omumụ nke Ken bụ uda nnu isi n’ime uda onu nke aha di iche iche, n’ihi na aha ndi ahụ na-anochi anya ebube mmadu nke bụ ihe efu, nke na-eduga n’ikpafu n’enweghi nzube, mgbe e mesiri ka eluigwe tigburu ya. N’ileghara ido aka ná nti ahụ anya, ahiri Ken na-ekwuputa chi ugha, nke e ji ike mmegwara mmadu kpuchie, nke nka di iche iche nke mmadu na-anochi anya ya, nke na-akpuputa omenala igwe; mara mma, ma juputa n’ihe ike, burukwa nke olileanya na-adighi ami mkpuru. Okwu ikpeazu ahụ bụ nchikota ozi di n’ogbo asato nke Ken nke sitere n’aha ndi ahụ.

Usoro Seth na-aza usoro Ken site n’amara. N’adighi ike nke mmadu e kenyerere umu mmadu, ndi na-akpoku Chineke ka a ga-eme ka iru uju ha gho otuto mgbe eluigwe na-aridata. N’iga n’uzo nke na-ebili ruo n’ebube n’ikwesị ntukwasị obi, n’oge ule, ruo mgbe mkpu nke “olileanya” ga-abia, na-eweta izuike, site na mmiri nke nnaputa. Okwu ikpeazu ahụ bụ nchikota nke ozi di n’ogbo asato nke Seth nke a na-enweta site n’aha ndi ahụ.

Ihe kpatara e ji kewaa ogbo asato ahụ n’igwe abuo nke ogbo anọ-anọ ka e guzobere n’ukwu mbu nke ogbugba-ndu ahụ, mgbe amuma banyere ibu ohu n’Ijpt ka a kowara dika afọ 400, nakwa na afọ 400 ahụ ga-agwu n’ogbo nke anọ. Mgbe a jikotara àmà Pọl n’amuma ogbugba-ndu alfa ahụ, ọ na-emeputa oge abuo nke afọ 215, nke ogbo anọ mejuputara n’oge nke ọ bula. Ogbo asato ahụ,

n’ime afọ 430 ahụ, na-anọchi anya oge abụọ nke afọ 215. Oge mbụ ahụ bụ nke Fero ọma ahụ nọchiri anya ya, onye maara Josef. Afọ 215 ka e mesiri, e nwere Fero ọhụrụ, onye na-amaghị Josef. Mgbe ahụ ka igwè ọzọ nke ọgbọ anọ ahụ malitere.

Ọgbọ asatọ e kewara hà nhata n’ime oge abụọ, nke e ji ihe iriaba ama doro anya mata di ka oge nke ya nke ọgbọ anọ, na-akwado itinye ọgbọ asatọ nke Ken na nke Set n’otu ụzọ ahụ. Mgbe etinyere ya n’ụzọ ahụ, i ga-enwe ọgbọ asatọ nke Set dakọtara n’ahiri na ọgbọ asatọ nke Ken. Ken na-anọchi anya otutu ndi na-anata akara nke anu ohia ahụ, Set kwa na-anọchi anya mmadu ole na ole na-anata akara-ngosi nke Chineke. Ken bu ihe iriaba ama nke mmadu, Set kwa bu ihe iriaba ama nke mmadu ejikoro na Chi n’ihe gbasara ọgbugba ndu nke Noa, ebe ahiri Josef na Mosis no n’ihe gbasara ọgbugba ndu nke Ebram.

Mgbe ahụ, n’isi nke iri na otu, a na-anọchi anya usoro omumu nke ndi a hoputara site n’aha iri, site na Shem ruo Abram. Isi nke iri na otu bu akuko ulo elu Babel, ma burukwa usoro omumu nke ndi a hoputara, dika e si nochite ya n’Abraham. Isi nke iri na otu na-ebute ndi a hoputara bu ndi ga-abanye n’ogbugba ndu ato na Chineke. Nzokwu nke ato na nke ikpeazu bu aja Aizik n’isi nke iri abuo na abuo. Isi “iri na otu” bu mmalite alfa, isi “iri abuo na abuo” bu ngwucha omega. Okwukwe a chorọ iji nu olu Chineke n’ihe aha putara, adighi iche n’okwukwe a chorọ iji nu olu Ya n’onuogugu nke Okwu Ya. Otu etu e si etinye usoro omumu n’oru nke ndi oka mmuta okpukpe na-anabataghi, bu usoro omumu nke Ishmael, ihe nnochianya nke Islam.

Ndi a kwa bu aha umu Izmel, site n’aha ha, dika ọgbọ ha si di: okpara Izmel, Nebajot; na Keda, na Adbeel, na Mibsam, na Mishma, na Duma, na Masa, Hada, na Tema, Jetur, Nafish, na Kedema: ndi a bu umu Izmel, ndi a kwa bu aha ha, site n’obodo nta ha, na site n’ulo mgbidi ha; ndi isi iri na abuo dika mba ha si di. Jenesis 25:13–16.

Mgbe e debere nkowa nke aha iri na abuo ndi a n’usoro otu nkwaputa, o na-agu di ka, “N’amuma, umu umu Ishmael bu ndi ojii akpukpo ahụ na-amị mkpuru nke oma, ndi a ma ama dika ndi agha, ma e meela ka ha nwee mwute n’akuko ihe mere eme na n’amuma na August 11, 1840, ma emesia na September 11, 2001. A na-akpo ha umu nke owuwa anyanwu n’akuko ihe mere eme nke Akwukwo Nso. Ha sitere n’Arabia ebe a na-aku isi utọ na-esi isi oma ndi a na-eji aru oru nso nke ebe nso ndi Hibru. Okwu ahụ “assassins” sitere n’akuko ihe mere eme Alakuba ma na-anochi anya onwu a na-eweta n’igbachi nkiti. N’oge Agha Ntute, Islam gbachibidoro, gbaa gburugburu, ma nochibido Europe Katolik, ma igbochi onwe ha nke sochirinu gosiputara mbata nke ume ohuru nke 1840 ruo 1844, nakwa site na 9/11 ruo n’ogbaaghara iwu Sode. A na-anochi anya nkowa nke aha iri na abuo nke umu Ishmael niile n’ime nkwaputa gara aga site n’udi mkpuredemede e mere ka ha sie ike.”

Aha iri na abuo nke usoro omumu Ishmael na-anochi anya iri na ato, ma o buru na etinye Ishmael n’ime ndeputa ahụ. Iri na ato bu onuogu ihe nnochianya nke “nnupuisi,” nke ahụ bu ihe Hagar mere, nke kpatara ka Abraham kwe ka a chupu Hagar na Ishmael. Pol ji ihe omume ahụ kowaa ichupu Izrel oge ochie dika ndi ọgbugba-ndu Chineke, n’otu oge ahụ O na-eguzobe ọgbugba-ndu Ya na nwunye Kraist Ya.

N’ihi na e dere ya n’akwukwo, na Abraham mutara umu nwoke abuo, otu sitere n’aka odibo nwanji, nke ozo sitere n’aka nwanji nweere onwe ya. Ma onye ahụ sitere n’aka odibo nwanji ka a muru dika anu ahụ si di; ma onye ahụ sitere n’aka nwanji nweere onwe ya sitere na nkwa. Ihe ndi a bu ilu ime mmuo: n’ihi na ndi a bu ogbugba ndu abuo ahụ; otu sitere n’Ugwu Sainai, nke na-amuputa ibu n’ohu, nke bu Ega. N’ihi na Ega a bu Ugwu Sainai di n’Arebia, o na-adabara Jerusalem nke di ugbo a, nke ya na umu ya nokwa n’ohu. Ma Jerusalem nke di n’elu nweere onwe ya, nke bu nne anyi niile. N’ihi na e dere ya n’akwukwo, Nuriya onu, gi nwanji aga, nke na-amutaghi nwa; tie mkpu, kwaa akwa n’olu ike, gi onye na-amubeghi ime: n’ihi na nwanji togboro n’efu nwere otutu umu kari nwanji nwere di. Ugbo a anyi, umunna m, dika Aizik di, bu umu nke nkwa. Ma dika n’oge ahụ onye a muru dika anu ahụ si di kpagburu onye a muru dika Mmuo si di, otu a kwa ka o di ugbo a. O sina di, ginji ka Akwukwo Nso kwuru? Chupu odibo nwanji ahụ na nwa ya nwoke: n’ihi na nwa nwoke nke odibo nwanji ahụ agaghi eso nwa nwoke nke nwanji nweere onwe ya keta ihe nketa. Ya mere, umunna m, anyi abughi umu nke odibo nwanji, kama anyi bu ndi nke nwanji nweere onwe ya. Ndi Galeshia 4:22–31.

Ishmel bu akara nke Alakuba, Hagaa, nne Ishmel, bukwa akara nke nzuko nke ogbugba-ndu nke onwu. Aizik bu akara nke Kraistniti, Sera bukwa akara nke nzuko nke ogbugba-ndu nke ndu. N’ihi nke a, Ishmel muru umu nwoke iri na abuo, n’ihi na iri na abuo bu akara nke ndi Chineke na ha no n’ogbugba-ndu ya, Alakuba bukwa adigboroja nke ndi Chineke na ha no n’ogbugba-ndu ya.

E nwere usoro omumu abuo nke Kraist n’Ozioma ndi ahụ. Otu di na Matiu, nke ozokwa di na Luk.

Jekob muru Josef, di Meri, onye si n’aka ya muo Jisos, onye a na-akpo Kraist. Ya mere, ogbo niile site n’Abraham ruo Devid bu ogbo iri na ano; site na Devid ruo n’idoro ha n’agha n’ala Babilon bu ogbo iri na ano; sitekwa n’idoro ha n’agha n’ala Babilon ruo Kraist bu ogbo iri na ano. Ugbo a, omumu Jisos Kraist di otu a: Mgbe e kwere Meri, nne ya, nkwa nye Josef, tupu ha ebikota onu, a huru na o di ime site na Muo Nso. Matiu 1:16–18.

Usoro-omumu nke Matiu na-akowaputa oge ato ha nhata nke iri na ano, ndi mejuputara otu oge nke iri ano na abuo. Kraist bu omega nke akuko ihe mere eme nke ogbugba ndu n’ihe gbasara Mosis dika alfa nke akuko ihe mere eme nke ogbugba ndu. Mosis buru amuma na Kraist ga-adi “di ka onwe ya.” Mosis nwere oge ato nke afọ iri ano n’ime ndu ya nke afọ otu nari na iri abuo. Oge o buka nke afọ iri ano nke ndu Mosis, mgbe e debere ha ahiri n’elu ahiri, na-ejedebe na Kedesh, ihe nnochianya nke 1863 na iwu ubochi Sonde. Oge ato nke Kraist na-ejedebe na Devid, ndokpu n’agha na Babilon, na Kraist na-eji obara Ya kwado ogbugba ndu ahụ n’obe. Devid na-anochi anya ibuli elu nke nzuko mmeri n’iwu ubochi Sonde, ahiri nke abuo na-akowaputakwa umu agbogho-amaghi-ama ka a na-ebuga ha Babilon, n’iwu ubochi Sonde. Oge nke ato na-ejedebe n’obe, nke, ozokwa, bu ihe atu nke iwu ubochi Sonde ebe Kraist na-akwado ogbugba ndu Ebreham na otu nari na iri ano na ano puku ahụ, na ogbugba ndu Noa na nnukwu igwe mmadu ahụ.

Ihe a puru ighota mgbe a tokwasiri ahiri abuo ndi a n’elu ibe ha na-eju anya. Otu nari afọ na afọ iri abuo nke Moses jikotara ya na otu nari afọ na afọ iri abuo nke Noa, ma ogbo iri ano na abuo nke Kraist jikotara ya na ochichi nke onye ahụ na-emegide Kraist ruo onwa ihe nnochianya iri ano na abuo n’oge iwu ubochi Sonde.

Onyenwe anyị wee si, Mmụọ m agaghị na-aluso mmadụ ọgụ ruo mgbe ebighị ebi, n’ihi na ọ bụkwa anụ arụ: ma ụbọchị ya ga-abụ otu narị afọ na iri abụọ. Jenesis 6:3.

Tinyere usoro ọmụmụ Matiu, nke na-ekwusi ike ọgbugba-ndụ Abraham, usoro ọmụmụ Kraịst, dika Luk deputara ya, na-alaghachi ruo n’okike, si otu a na-ekwusi ike ọgbugba-ndụ nke ndụ ahụ Adam mebiri n’Iden. Usoro ọmụmụ Luk malitere na Jizọs, wee laa azụ site n’usoro ọmụmụ Ya ruo n’aka Adam, onye a kpọrọ nwa Chineke. Usoro ahụ na-ejedebe na Adam nke abụọ zuru okè, ma ọ na-amalite na Adam mbụ zuru okè. Site n’aka Adam mbụ ruo n’aka Adam nke abụọ, e gosiputara ya dika ọgbọ iri asaa na asaa.

Akụkụ ọmụmụ ọmụmụ nke Akwukwo Nso na-anochi anya ahiri nke eziokwu. Anyi ka kporo aha otutu n’ime ha nke kariji nnoo ndiamà di mkpa iji guzobe eziokwu. Ahiri ọmụmụ ọmụmụ ahụ nwere olu nke mmezu ndi mere eme na amuma nke odinihu, ha nwekwara olu nke Palmoni, Onye Onuogu Di Itunanya nke ihe nzuzo, ebe ihe omimi onuogu ndi e debere n’ime ahiri ndi ahụ na-enye olu nke abuo. A na-anu olu abuo ahụ onu na olu nke ato ozo, olu nke Onye Nkuzi Asusu Di Itunanya, Onye kere ma na-achikwa ihe niile, tinyere aha ndi mmadu, ebe na ihe.

Mgbe Jon tughariri ihu olu ahụ nke di n’azu ya, o di ka olu nke otutu mmiri; ma mgbe Daniel huru otu ohu ahụ, olu Ya bu olu nke igwe mmadu. Ozi di n’elu ala nke Akwukwo Nso, nakwa aha ndi a huru n’ime ozi ahụ, tinyere kwa onuogu ndi di n’ime ozi ahụ, bu olu ato n’otu amaokwu. Mgbe i were ahiri nwere olu ato ahụ ma doba ya n’elu ahiri ozo yiri ya, olu ato ahụ na-agho otutu olu.

Olu wee si n’ocheeze ahụ puta, na-asị, Toonu Chineke anyi, unu nile ndi ohu ya, na unu ndi na-atu egwu ya, ma ndi nta ma ndi ukwu. M wee nu di ka olu nke oké igwe mmadu, na di ka olu nke otutu mmiri, na di ka olu nke egbè eluigwe di ike, na-asị, Aleluya: n’ihi na Onyenweanyi Chineke Onye puru ime ihe nile na-achi. Mkpughe 19:5, 6.

Ufodu n’ime usoro ọmụmụ ndi kacha di mkpa ka a huru n’ime ndi eze Izrel. Ndi eze asaa mbu nke Izrel, alaeze ugwu ahụ, na-ejedebe na Ehab, Jezebel na Elaija, si otu a na-anochi anya iwu ubochi Sode. Usoro nke ndi eze asaa ikpezu nke alaeze ebo ugwu ahụ na-amalite n’iwu ubochi Sode ma kwusi na mmechi nke oge nnwale mmadu, mgbe Maikel biliri dika e dere na Daniel 12. Ndi eze asaa mbu nke Juda na-akowa akuko ihe mere eme site n’iwu ubochi Sode ruo mgbe Maikel biliri, ndi eze asaa ikpezu kwa na-akowaputa akuko ihe mere eme nke na-eduga n’iwu ubochi Sode. Usoro ọmụmụ abuo, ha abuo nwekwara akuko ihe mere eme alpha na akuko ihe mere eme omega. Akuko ihe mere eme alpha bu oge site na 9/11 ruo n’iwu ubochi Sode, oge omega bukwa iwu ubochi Sode ruo mmechi nke oge nnwale. Ndi eze asaa mbu nke Izrel kwekoro na ndi eze asaa ikpezu nke Juda; ndi eze asaa ikpezu nke Izrel kwa kwekoro na ndi eze asaa mbu nke Juda.

Anyi ga-aga n’ihu n’isiokwu na-esonu.

“Nogidesie Ike Ruo Ogwugwu”

“[Mkpughe 1:1, 2, dika e hotara.] Akwukwo Nso niile bu mkpughe; n’ihi na mkpughe niile nye mmadu sitere n’aka Kraist, ma ha niile na-etinye isi n’ime Ya. Chineke agwala anyi okwu site n’Okpara Ya, Onye anyi bu nke Ya site n’okike na site n’mgbaputa. Kraist biakwutere Jon, onye a chupuru n’agwaetiti Patmos, iji nye ya eziokwu maka ubochi ikpezu ndi a, igosi ya ihe

ahụ ga-emezu n'oge na-adighi anya. Jizos Kraist bu nnukwu onye nlekota ntukwasị obi nke mkpughe di nsọ. O bu site n'aka Ya ka anyi ji nweta omuma banyere ihe anyi ga-atu anya ya n'ihe nkiri mmechi nke akuko ihe mere eme nke uwa a. Chineke nyere Kraist mkpughe a, Kraist wee gwa Jon otu ahụ.”

“Jon, onye-eso uzọ a huru n'anya, bu onye a hoputara ka o nata mkpughe a. O bu ya bu onye ikpeazu n'ime ndi mbu a hoputara ka o buru ndi-eso uzọ ka di ndu. N'okpuru nhazi nke Agba Ohuru, e nyere ya nsopuru dika e nyere onye-amuma Daniel nsopuru n'okpuru nhazi nke Agba Ochie.”

“Ntuziaka ahụ a ga-ekwusara Jon di oke mkpa nke na Kraist si n'eluigwe bia inye ya ohu Ya, na-agwa ya ka o ziga ya n'ulo-nzuko ndi ahụ. Ntuziaka a kwesiri ibu ihe omumu anyi nke oma na nke ekpere; n'ih na anyi na-ebi n'oge ndi mmadu ndi na-anoghi n'okpuru nkuzi nke Mmuo Nso ga-ebubata ozizi ugha. Ndi a anowo na onodu di elu, ha nwekwara atumatu aguu-idi-ukwu ha chorọ imezu. Ha na-achọ ibuli onwe ha elu, ma gbanwee kpamkpam odidi ihe nile. Chineke enyela anyi ntuziaka puru iche iji chebe anyi puo n'aka ndi di otu a. O nyere Jon iwu ka o dee n'akwukwo ihe ndi ga-eme n'oge mmechi nke akuko ihe mere eme nke uwa a.”

“Mgbe oge ahụ gafesiri, Chineke nyefere ndi na-eso Ya n'ikwesị ntukwasị obi ukpuru di oké onu ahia nke eziokwu di ugbo a. E nyereghị ukpuru ndi a ndi na-enweghi okè o bula n'ikpasa ozi nke mmuo ozi mbu na nke abuo. E nyere ha ndi oru ndi sonyere n'oru ahụ site na mmalite.”

“Ndi gara n'ime ahumahu ndi a ga-adi ike dika nkume n'ihe gbasara ukpuru ndi meworo anyi Ndi Adventist Ubochi nke Asaa. Ha ga-abu ndi ha na Chineke na-aruko oru, na-ekekota ama ahụ ma na-akarà iwu ahụ n'etiti ndi na-eso uzọ Ya. Ndi sonyere n'itolite oru anyi n'elu ntoala nke eziokwu Bible, ndi maara ihe iriba ama ndi ahụ nke gosiputara uzọ ziri ezi, ka a ga-ele anya di ka ndi oru bara uru nke ukwu. Ha puru ikwu site n'ahumahu onwe ha banyere eziokwu ndi e nyefere ha n'aka. Ndi ikom ndi a ekwesighi ikwe ka a gbanwee okwukwe ha ka o buru ekweghi-ekwe; ha ekwesighi ikwe ka ewepu okoloto nke mmuo ozi nke ato n'aka ha. Ha ga-ejidesi mmalite nke ntukwasị obi ha ike ruo ogwugwu.”

“Onyenwe anyi ekwuola na a ga-atughariko akuko ihe mere n'oge gara aga ka anyi na-abanye n'oru mmechi. Eziokwu o bula nke O nyere maka ubochi ikpeazu ndi a ka a ga-ekwusara uwa. Ogidi o bula nke O guzobere ka a ga-eme ka o sie ike. Anyi apughu ugbo a isi n'ntoala ahụ Chineke togboro puo. Anyi apughikwa ugbo a ibanye n'otu ohuru o bula; n'ih na nke a ga-abu idapu n'eziokwu.”

“A ga-eme ka oru ozioma ahuike di ocha ma sachapu ya puo n'ihe niile ga-eme ka okwukwe nke ndi kwere ekwe daa mba n'ahumahu gara aga nke ndi nke Chineke. Iden, Iden mara mma, bu nke e wedara ala site n'itinye mmehie n'ime ya. Ugbo a o di mkpa ikwughachi ahumahu nke ndi ikom bu ndi sonyere n'itolite oru anyi na mbido.

“Site n'oge ruo n'oge anyi na-agu okwa onwu nke ndi ukwu nke uwa. Oge ha biara na mberede, di ka n'otu ntabi anya. Otutu, ndi e chere na ahụ ha di mma, na-anwu mgbe emume oriri gasiri, ma o bu mgbe ha toro atumatu icho odimma onwe ha maka ibuli onwe ha elu. Okwu ahụ apu, 'E jikotara ya na arusi ya; hapu ya ka o noro naani ya.' Nke a putara na Onyenwe anyi anaghizi echebe ya puo n'ihe ojoo. Onwu mberede abia, ginikwa ka oru ndu ya

bara? Ndụ ya aburula odida. Osihi ahụ ada n'ihia na ike nke kwadoro ya ahapula ya nye aja arusi ya.”

“Ndi nwoke na ndi inyom etinyewo onwe ha n'ichio ihe ha ga-enwe onu na ya. Ha na-ere mkpuru obi ha n'efu, Chineke wee wepu ndidi Ya na ogologo ntachi-obi Ya. A hapuru ha n'aka nhoru nke ha.

“E nwere ndi, ebe ha na-ekwuputa na ha kweere eziokwu nke oge a, emebiwo okwukwe ha ma ju ije n'ihè. Onye ga-edobe onwe ya ugbo a n'akuku, hapu ukuru ihu onwe n'anya na nke uwa? Onye ga-agbali ugbo a ighota uru mkpuru obi bara? Gini ka o ga-abara mmadu uru, ma o buru na o rite uwa dum uru ma tufuo mkpuru obi ya? Ma o bu gini ka mmadu ga-enye ka e jiri dochie mkpuru obi ya? Aguu na-aku gi, akpiri na-akpokwa gi nku maka achicha nke ndu na mmiri nke nzoputa? I na-amata uru mkpuru obi ndi Kraist nwuru n'ihia ha bara? Ndi a na-atu anya na ha bu Ndi Kraist, ha na-ebi ndu kwekoru n'ihe ha na-ekwuputa n'okwukwe? Ha o nwere nghota banyere uru mkpuru obi bara? Ha na-agbali ime ka mkpuru obi ha di ocha site n'irube isi n'ezikwu?” Manuscript Releases, volume 20, 150, 151.